

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 11. V Ljubljani, 1. novembra 1893. Leto XXIII.

Na grobu duhovnega očeta.

(G. V. M. v spomin.)

Iñ dom je tvoj, dobronik mili,
Grob trudno krije ti teló.
V okó mi grenka solza sili,
Spominov v dušo sto in sto.

Vzet nisi bil nam v mladej dóbi,
Požela starega te smrt,
Vender stoječ ob tvojem gróbi
Bridkósti sem prevzet, potr.

Ne morem tebe pozabiti
Preblagi mož, uzornik moj!
Postava in obraz častiti
Kot nekđaj še sta pred menój.

O kolikrat okó me zrlo
Prijazno tvoje, kolikrat!
Zđaj svetu, meni se zaprlo,
In šel si v hladno zemljo spat.

O kolikrat besede tvóje
Mi segale so v dno srcá;
Vzbujále so mi misli róje
Krepíle tožnega duhá.

Telesnih, dušnih ti v življenji
Premnogim skazal si dobrot,
A meni v rádsti, trpljenji
Bil dušni oče, kažipot.

Imel očetno skrb si záme,
Odkar si dečka me spoznál,
Ob tvoje se opiral ráme,
Ko gonil me življenja vál.

Če ti prišlâ iz ust je hvala,
Veselo bilo mi srcé,
Še več mi graja je veljala,
Da bal sem krive se stezé.

Ne záse, živel si za druge
In delal rad od mladih nog;
S tebój so tvoje šle zasluge,
Plačnik jim je pravični Bog.

Umr! na Véliki si petek,
Ko Krist umiral, tisti čas;
Pričel se záte večni svetek,
Oj pros! v rajú še za nas.

Fr. Krek.

Delaj, kar je pravo, in ne boj se nikogar.

Zivela je pred nekoliko leti v nekem mestecu vdova s šestletnim sinom Ivankom. Hiša, v kateri sta bivala, bila je vže zeló slaba in stara. Živela sta ubožno od pičlega zaslužka, kar si je vdova zaslužila s perilom in šivanjem. Prišla je jesen in Ivanko je moral v šolo. Takòj v začetku je kazal veliko veselja do učenja in zato je tudi napredoval z vsakim dnevom. Gospod učitelj ga je večkrat pohvalil zaradi njegove pridnosti pred vsemi njegovi součenci. Ob koncu prvega šolskega leta je bil Ivanko prvi mej odličnjaki, takisto tudi drugo in tretje šolsko leto. Bil je zdaj Ivanko vže v četrtem razredu. Na njegovem domu se do zdaj še ni bilo nič izpremenilo. Mati je še vedno služila s perilom in šivanjem vsakdanjega kruha. Tudi to šolsko leto je vže potekalo svojemu koncu in Ivankova mati je opasno zbolela ter so jo za nekoliko dni tudi pokopali. Oj kako je jokal sirota Ivanko, ko so mu njegovo dobro mater zagrebli v hladni grob. In nihče se ni usmilil uboge sirote! Oj kako je pač trdo in neobčutljivo marsikatero človeško srce! Ni ga bilo človeka, ki bi bil vzel siroto brez očeta in matere pod svojo streho! — Res, da se je mnogim smilil, da ga je ta in óni tolažil in mu tudi stisnil kak novčič v roko — ali da bi ga bil vzel k sebi in mu namestoval očeta in mater, ni ga bilo srca, katero bi bile ganile Ivankove solzé ob grobu njegove dobre mamice.

Minulo je nekaj dnij, odkar so pokopali Ivankovo mater. Ivanko je ta čas živel od milostinj svoje gospodinje. Vsak dan je hitel na materin grob in ondù s solzami poròsil bujne cvetice, katere je on sam zasadil in oskrboval . . .

* * *

Ni še preteklo osem tednov od materine smrti, ko nekega dne gospod učitelj obznani Ivanku veselo novico. Imovit trgovec Markovič je živel vže več let v ravno tem mestecu, ki pa ni imel otrok. Bil je Markovič plemenit človek in jako dobra duša. Mislil si je: Bog mi otrok ni dal, a dal mi je veliko sreče in premoženja. Lahko bi vzel siroto Ivanka k sebi, kateri bi danes ali jutri na moje stare dni prevzel trgovino v svoje roke. — Oj kako težko je bilo Ivanku zapustiti óno ubožno stanovanje, v katerem je preživel toliko veselih in žalostnih dnij s svojo dobro mamico. S solznimi očmi si je ogledal še jedenkrat vsak kotiček tesne sobice ter se naposled podal k Markoviču, svojemu novemu gospodarju. — Markovič ga je vzprejel zeló prijazno. Peljal ga je v sobo, kjer je bila gospodarica neka vže priletna ženska — daljni rod Markovičev. Nù, ta ni bila tako ljubezniva in prijazna ž njim, kakor gospodar Markovič. To je bilo britko za našega Ivanka, a vender se je premagoval, da se ni razjokal ob takem vzprejemu. Lepo se ji je priklonil in ji poljubil roko. Markovič ga potem odvede v lično sobico, v kateri bode stanoval. Okna so bila na dvorišče. Hiša Markovičeva je stala na jako lepem prostoru. Zadej za dvoriščem se je razprostiral lep vrt, v sredi dvorišča pa je bil golobinjak. Dobro se je godilo Ivanku pri trgovcu Markoviču. Gospodar je bil vedno jako ljubezniv ž njim, in ko je bil Ivanko konec šolskega leta zopet prvi mej odličnjaki in kot tak obdarovan z najlepšim darilom, razveselilo je to nje-

govega gospodarja takó, da je segel v žep in dal Ivanku peták, s katerim naj razpolaga po svoji lastni volji. Vsi so imeli radi pridnega Ivanka — zdaj vže gimnazijalca — le Markovičeva sorodnica nè. Njen sorodnik Markovič je pripeljal Ivanka brez njenega dovoljenja v hišo, in to ji ni bilo po volji. Zato je pa sovražila dobrega dečka. Mnogo si je prizadejala, da bi spravila ubovega dečka iz hiše, ali Ivanko ni dal k temu nobenega povoda. Treba je tudi še povedati, da je bil Markovič vdovec in je imel dobrega prijatelja, umirovljenega kapetana Dobrovskega, ki je po večkrat prišel v hišo Markovičevo in je tam dobro poznal vse razmere trgovčeve. Videl je tudi neopravičeno mržnjo Markovičeve sorodnice do ubovega Ivanka, in očital ji je to, kar je Markovičko še boljše razjezilo. Sklenila je v svoji jezi, da Ivanko mora iz hiše, pa naj jo stane, kar koli hoče. Nù Ivanko je bil še vedno tak, kakeršnega smo videli na grobu njegove matere, ter ni pozabil, da bi ne bil molil vsaki dan k dobremu nebeškemu Očetu in ga prosil varstva in pomoči.

* * *

Ivanko je bil vže v četrtem gimnazijskem razredu in še vedno prvi mej odličnjaki. Nekega dne je moral trgovec Markovič naglo nekam odpotovati. Ker je bil Ivanko vrl mladenič, izročil mu je gospodar blagajnico, da pazi nánjo, dokler bode on iz doma. Ivanko je to svojo dolžnost jako vestno izvršil, in ko se je gospodar čez nekaj dni zopet povrnil, izročil mu je Ivanko trgovske knjige in blagajno v popolnem redu. Tega je bil Markovič zeló vesel. Drugega dne je šel Ivanko zopet v šolo. Vračajoč se domóv, zasliši v svoji sobi velik nemir in upitje. Z nenavadnim strahom stopi v sobo. Ali komaj se prikaže pri vratih, vže zavpije Markovičeva sorodnica nejevoljno na njega: „Le hitro daj petdeset goldinarjev nazaj, katere si vzel včeraj iz blagajnice!“ Preiskavajoč namreč blagajnico, našli so nedostatek za 50 goldinarjev. Na vprašanje Markovičevo, od kod ta primanjkljaj, reče mu gospodarica, da jih je gotovo vzel Ivanko in nihče drugi. Drugega niti bilo ni pri blagajnici. — Ivanko pa je jokal in zatrjeval, da ne vé za nobenih 50 gld., da je vse knjige in novce v popolnem redu izročil gospodarju. — A bilo je vse zamán, ker mu niso verojeli. Dobremu Markoviču je bilo zeló žal, ko je moral slišati o taki nezvestobi dečkovi. In Ivanko? Bilo mu je kakor mornarju sredi grôzne nevihte v slabem čolničku daleč od suhe zemlje na morski površini, katerega so zapustile vse nade, da bi se mogel rešiti in s strahom pričakuje gotovo smrt. — Markovičeva sorodnica nasvetuje, naj se pregledajo Ivankovi žepi. Ivanko takòj iztrese svojo žepe . . . ali kaj se zgodi? Iz jednega žepa izpade zavitek, katerega Markovička pobere in iz njega razvije lepo zložen bankovec za petdeset goldinarjev. Siromak Ivanko malo da se ne zgrudi na tla, ko vidi, kaj se je zgodilo. Pade na kolena in s povzdignjenima rokama zatrjuje Markoviču, da ne vé, od kod in kako je prišel ta denar v njegov žep, da to drugače ni mogoče, kakor da mu je kdo skrivaj podtaknil denar v njegovo obleko. Ali na tolike pritožbe Markovičeve sorodnice, moral je Markovič vendar le sorodnici verojeti, in rekel je Ivanku s strogim glasom:

„Nehvaležnik! Takó mi povračuješ moje dobrote in mojo skrb za tebe? Hotel sem te narediti dobrega in poštenega človeka. Mislil sem, da si pošten

mladenič, ali zdaj vidim, kako sem se varal v tebi. Poberi se iz moje hiše takòj ter ne zini niti besedice dalje . . .“

Markovič obmolkne. Bilo mu je hudo, zeló hudo. Oko se mu je zasolzilo, ko je govoril te stroge besede siroti Ivanku. Ivanko pa je videl, da ne more nič več opraviti ter je najbolje, da gre iz hiše. Tiho stopi iz sobe, pobere svojo prtljago in otide, sam ne vedoč, kam in kod. Dolgo je hodil po mestnih ulicah in premišljeval svojo žalostno usodo.

* * *

Kdo bi uganil, kam jo je pobral naš ubogi Ivanko? — Šel je naravnost na grob svoje dobre rajнке matere. Zdelo se mu je, kakor da bi tukaj nekako laže prenašal to svojo žalostno usodo, pa se je tudi tukaj mnogo laže razjokal, ker je vedel, da ga posluša njegova dobra mamica, pa mu bode izvestno tudi pomagala in izprosila pomoči pri dobrem Bogu v nebesih, kateri najbolje vé, da je nedolžen. Tako si je mislil Ivanko, potem pa pokleknil na materin grob, jokal se in molil glasno tako-le: „Oj mamica moja! dobra moja mamica! Tukaj poglej zdaj dete svoje, poglej svojega Ivanka! Oj prosi za mene dobrega nebeškega Očeta, moli za mene, kakor tudi jaz molim vsaki dan za tebe! Ne zapusti me, ker sem sirota ostala sama na svetu. Usmili se me, saj veš, da sem nedolžen . . .“ Tako in še več je vzdihoval ubogi Ivanko ob grobu svoje matere. Zdajci mu nekdo potrka na ramo. Bil je to kapetan Dobrovski. Slučajno ga je pot nanesla na pokopališče, in slišal je jòk in molitev ubogega Ivanka. Ni on niti najmanje sumil, ko mu je trgovec Markovič povedal, da je Ivanka zapodil od hiše, o nedolžnosti Ivankovi, marveč mislil si je lahko, kdo je vse te njegove nesreče kriv. Prijel je zatorej Ivanka za roko in ga peljal nazaj v mesto naravnost k trgovcu Markoviču. Dospévši v hišo, povedal je vse, kje in kako je našel Ivanka, kaj je videl in kaj slišal. Plemenitemu Markoviču so zaigrale solzé v očeh, ko ga je Dobrovski prepričal, da je Ivanko povsem nedolžen mladenič. Pa tudi Markovičeve sorodnice srce se je omečilo, ko je videla, koliko ubogi Ivanko zaradi njene zlobnosti po nedolžnem trpi. Skesano je pozneje pripoznala, da mu je ona sama podtaknila novce v žep, da bi ga takó spravila od hiše, ker ga ni mogla videti v svoji bližini. Markovič je poljubil Ivanka in ga tolažil, a Ivanko je zopet pađel pred noge svojemu dobrotniku in se mu s solznimi očmi zahvaljeval za vse dobre.

* * *

Preteklo je deset let po tem dogodku. Trgovec Markovič se je postaral, kapetan Dobrovski je umrl, a Ivanko je prevzel trgovino v svoje roke. Še danes pripoveduje stari Markovič, kako je bil svojega Ivanka zapodil od hiše zavoljo petdeset goldinarjev, za katere Ivanko niti vedel ni, a Bog je obrnil stvar tako, da je prišla nedolžnost ubogega Ivanka na dan ter mu je dal srečo in blagoslov, ker je zaupal vánj in ga prosil njegove pomoči.

(Po hrvatski napisal Ig. Valenčić.)

Jesenski list.

Rinese vetrič list mi suh
Na okence jeséni;
Tedaj zamisli moj se duh:
Kaj véli list poméni?

In seje zopet novo sét,
Podorje listje vélo,
Da spet imel bo boljšo žét,
Na-tó le misli smélo.

Jesenski čas ni žitja čas,
V naravi vse umíra;
Dozórel je na polji klas,
Kmet v živež ga pobíra.

A listek meni govóri
Na okencu jeseni:
Mordà umreš i skoraj tí,
Saj vidiš smrt na meni.

Vender pa sejaj novo sét
In dela ne ostávi,
Le sejaj mi za véčno žét,
Ki bo v nebeški slavi!

Rákulski.

Na vernih duš dan.

Stotero lučie tu gorí
Po grobih sred zelénja
V spomín, kar vera nas učí
O véčnosti življenja

V spomín na rajnkih véčni dan
So lučice prižgane,
In tu klečí unet kristjan
Za svoje moli znane.

Usáhne res zeméljski vrt,
A véčni ne ovéne,
Življenje res nam vzame smrt,
A véčnost nam odkléne.

Saj v duhu sliši tožni stók:
Molíte sestre, brati!
In ne solzá! — kaj mar nam jók?
Dolgé molitev plati!

Rákulski.

Breza.

(Slika iz narave.)

Na golem hribu je stala mlada breza. Tiha samota ji je ugajala in veselo se je vzpenjala k oblakom. V temni strmini, ki se je dvigala nad hribom, šepetalo je staro smerečeje v mladostnih sanjah, lahno gibaje težko véjevje — a vitka breza ni poslušala resnih glasov stoletnih dreves: hitela je v solnčni zrak. Mlad pastir, ki je iskal svojemu biču novo držalo, ogledoval je neki dan mlado

brezo, a spomnil se je, da se brezov les prerad lomi — in porezal je brinjev grm v bližini. Pozneje, ko je naše drevesce vže nekoliko odraslo, prišla je v samotni kraj stara ženica nabiraje brezje za metle, toda ni dosegla več lepega brezinega vrha; oklestila je samó nižje veje ter otišla dalje.

Sedaj je rasla breza ponosno v beli dan. Ko je minilo nekaj let, bila je tako lepo, nežno drevó, da jo je bilo veselje gledati. Njeno deblo je dobilo gladko, kakor mladi sneg belo skórijo, tenko vejevje je viselo gosto in prozorno nizdolu. Pomladanski dih jo je okrasil vselej s svetlim zelenjem, v katerem je sladko prepeval veseli ptičji roj. Kadar je prisijala blede luna, odsevala je snežna belina brezinega debla v mehkobnem svitu na temnem ozadji strmine in v drobnem listji je igrala skrivnostno mesečina. V tihi poletni noči so se zbirale gozdne vile pod krasnim drevesom in pevaje milo pesen plesale svoje kolo.

Ko je pihala hladna jesenska sapa, jelo je listje rmeneti in osipavati se. Tedaj je prihajal semkaj vaški ptičar; vedel je, da se ptice rade usedajo v gosto vejevje samotnega drevesa, prisloneil je brezi dolgo rogovilo ter lovil pevke. In ko je razgrnila neizprosna zima svojo smrtno odejo, stala je breza malo ne povsem gola. Le posamezni rjavi listi so še viseli na nekaterih vejah. Tudi te je razpodila ostra burja, da so šumé leteli po zmrzli snežini. V najhujšem mrazu pa je imela breza po vejah beli kras — ledeno ivje. V tem so se videle iz daljave časi velike črne pike — vrane, ki so zmraževale na samini.

A zopet se je vrnilo mladoletje. V brezi se je pretakalo bujno življenje; mlado zelenje se je smijalo z vej. V lanski sivorumeni travi pod drevesom so dehtele modre vijolice. Te cvetice so hodili v gorkih dnevih nabirat vaški otroci. Neki dan so prinesli s seboj kajolico*) in usekali brezi globoko rano. Potem so nastavljali drug za drugim usta in srkali sladki sok, ki je takòj jel rositi iz mehkega, rmenega lesá. Hudo, hudo je bolelo brezo — in od tega dne je začela hirati. Stala je še dokaj trdno, a njena lepota je skoraj izginila. Deblo se je krivilo; skórija, prej nežna kakor bela svila, postajala je črnikasta, vsa razdrta in robata, osobito okoli rane; stareje veje so usihovale in tožno molele v zrak. Veselega ptičjega petja ni bilo več slišati. Samó strašilo mej pticami, groznogleda sóva, priplavala je v tihem poletnem somraku ter posedela na debeli suhi brezovi veji predno se je speljala v polje na mišji lov. Tako je minilo nekaj let. Brezo je obrastel povsem zelen mah, zastarela skórija se je lupila po trohnečem deblu in kadar se je uslonil veter vánjo, vztrepetala je do korenin.

Neko viharno jesensko noč, ko je tulila grozna nevihta, se oslabela breza ni mogla več ustavljati razdivjani sili — in ječaje se je zgrudila na zemljo. V strmini je pela sóva mrtvaško pesen: „Hù — — — hù hù.“ — — —

Adolf Pahor.

*) V podjurski dolini: mala sekirica. — *Pis.*

Na grobu mamice.

I.

Prav za našo cerkvijo je majhen borov gozdič — Borovlje imenovan. Za njim se razprostira vaški pašnik — Rebrnica. Saj veste, kaj je pašnik za razposajeno mladino. Pravil sem vam vže o našem pastirju, in še sedaj mi je žal, da ne morem pri njem peči smojk in krompirja. Pred nekaj leti se je pa sprl pri nas bogat kmet Ukanec s srenjo in ni hotel dati krav čredniku. Zato si je najel lastnega pastirja — ali bolje rečeno pastirčeka — Dolganovega Janezka. Ljudje so brusili jezike, češ, kaj bo to revše paslo? Sámo potrebuje pastirja; cmérilo in jokalo se bode za govedo. Ali ljudje tudi nimajo vselej pravo. Dolganov Janezek vam je bil pastir, da malo takih. Ponosno je stopal za svojo čredico — devet repov je je bilo — in pokal z bičem. Dolarjev hlapec ga je dražil, da ga bode volk pojedel. Janezek ga je pa zavrnil: „Če je sit, ne bo se me lotil; če je pa lačen, bolje mu bo dišala telečja pečenka, nego li moje koščice.“ Takó se mu je odrezal pa gnal dalje v Rebrnico. Tam je zastavil čredo na dobro pašo, a sam sedel na parobek ali pa na skalo, da je vedno pazil na živino. Posebno tisti pisani teletek mu jo je takój upeljal na kak vrt ali pa v polje.

Kadar je bilo pa vroče in so muhe pritiskale, zagnal je čredo v Borovlje in se ondù tudi sam zleknil v hladno senco.

Čajte, nekaj bi bil pa kmalu pozabil. Janezek ni bil sam pri kravah. Imel je vednega in zvestega tovaríša s sebjó — kocastega kužeta Pagatlja. Učil ga je prositi, hoditi po zadnjih nogah, skakati preko palice, zavračati živino. Sam je trdil, da je njegov Pagatelj takó moder, da zna vse, samó govoriti ne.

Tiste jeseni, ko se je bližala vže paša h koncu, deževalo je silno. Vender je bilo nenavadno južno in gorko vreme. Ob takih nočéh pa udarjajo iz zemlje gobe, in teh je bilo v Borovlji vse polno. Janezkov nagajivi teletek — Potép — takó ga je imenoval, imel je še to lastnost, da je bil sljavi gobar. Če je usledil gobe, šel je po njih na vso moč, in Janezek se je dostikrat potil, predno ga je pritiral k čredi.

Takó sta dirjala Potép in Janezek nekoč po Borovlji. Pagatelj je pridno pomagal pastirju, revskal in bevskal v nagajivca in ga večkrat ugriznil za bedro. Slednjič sta ga vender spravila na pravi tir, in Janezek se je spehan naslonil na plot, ki je mejil Borovlje od polja. Od plota se je pa videlo naravnost doli na pokopališče. Videl je tamkaj, kako nekdo popravlja grobe, vozi rušo in posipuje stezice s peskom.

„Abá-ó, Vsi Sveti so pred durmi,“ vzkliknil je Janezek, da je Pagatelj zalajal, misleč, da bode treba zopet nad Potépa. „Zopet bodo gorele lučice na grobéh, pa tako žalostno bode zvonilo, in molili bodemo vse tri dela rožnega venca. Samó moja mamica ne bode imela nič lučke. Pa takó grd grob ima — prav od tukaj ga vidim, tam le v kotu je.“ In Janezek se obrne od plota, gre k svoji živinici in leže za brinjev grm na mah. Z rokami je podprl glavo takó, da je vtaknil nekoliko prstov v razmršene lase, z dlánjo je pa pokril ogorelo lice. Oguljen klubuk mu je zdrsnil na hrbet, z nogama pa je trkal zapored ob mah, kakor bi pozva-

njal svojim mislim. Pagatelj je vedel, da njegov gospod razmišlja nekaj posebnega. Šel je zato nekoliko strani, da bi ga ne motil v mislih, sedel na kodeljo svojega repa in sanjavo zrl v zamišljenega Janezka.

V tem, ko Janezek premišlja, povem vam lahko, kdo da je bil prav za prav ta Dolganov. Janezek je bil sirota brez očeta in matere. Očeta ni nikoli poznal. Umril mu je, ko je imel Janezek komaj pet mesecev. Mati je potem trdo delala, da je pošteno preživela sebe in svojega sinčka. Toda veliko dela pa malo jela — to je zmoglo mater. Pred dvema letoma — Janezek je imel takrat osem let — preselila se je v boljše deželo in zapustila Janezka siroto. Ob smrtni postelji je bila takrat Ukánica. To je prosila rôsnih očij umirajoča Dolganovka, naj skrbi za Janezka. Ukánica je obljubila in res vzela dečka po materini smrti k sebi. Ni bil Janezek še za posebno delo. Vender je Ukánčevim mnogo odvrnil. Vsi ljudje so rekli, da prav trdo zasluži tiste prtene in pa raševnate hlače, katere mu naredi vsako leto Ukanec. Ker se je pa letos sprl Ukanec s srenjo, prišel mu je Janezek posebno po godu. —

Janezek je sedaj menda tudi premislil, kar je imel. Zakaj naglo je vstal, nataknil klobuk, počil z bičem in pogledal po živini. Pagatelj je komaj čakal tega trenutka. Skočil je k njemu, spenjal se po njem in ga potezal za suknjico, kakor bi ga popraševal, kaj da si je izmislil. In Janezek je tudi razumel to vprašanje in mu pravil takole:

„Čakaj, Pagatelj, sedaj bova midva naredila jedno. Do sv. Uršule bodem pasel, če ne bode premrzlo. Potem se pa mi dva lepo tiho izmuzava in greva v mesto. Tam te bodem kazal ljudem, kako si moder, in skakal bodeš preko palice — tako-le: a — hóp!“ In Pagatelj je puhnil preko nastavljene palice, kot bi ga s pračo vrgel.

„Dobro, dobro!“ pohvali ga Janezek. „Gospoda te bode gledala in metala meni novcev v klobuk. Ko jih nabereva pol klobuka, greva v prodajalnico in kupiva deset sveč pa za novčič žveplenek. Če bode še kaj denarja ostalo, kupiva si tudi kos pogače. Potem jo pripihava domov prav ob Vseh Svetih in prižgeva vseh deset sveč na grobu moje mamice. To bode migljalo! Škoda, da ne bodeš smel ti gledati. Toda če bodeš prav priden, denem te vže tako kam, da bodeš videl od daleč.“

Takó je pripovedoval Janezek svoj načrt Pagatlju. Prepričan je bil, da ga je umel. Zakaj Pagatelj je potem od veselja stekel naprej, priskakal zopet nazaj, hodil po dveh in lovil kamene, katere mu je metal Janezek. — Srečna, nedolžna duša, plemenito srce, ki je take načrte kovalo iz ljubezni do mamice!

II.

Sv. Uršula je prišla. Janezek je odpasel, potem sta pa izginila s Pagatljem, kakor bi ju bila slana vzela. Janezek je ostal trdno pri svojem sklepu in res šel v mesto nabirat novcev za sveče. Takó mu seveda ni šlo izpod rok, kakor si je mislil poprej. Le zdaj pa zdaj je priletel kak novčič v nastavljen klobuk. Vže sta hodila po mestu s Pagatljem več kot teden dnij. Oba sta stradala in prezebala — padlo je namreč v tem nekoliko snega — toda novcev ni bilo še pol klobuka. Do vérnih duš so bili le še trije dnevi. Treba je bilo nakupiti, kolikor je bilo

pač gotovine in se napraviti domov. Šel je v prodajalnico in glej — zadostovali so novci za deset sveč. Pa še toliko je ostalo, da je kupil vogel sorščnega kruha za potnino. Potem sta jo pa vrezala s kužetom proti domu.

Ko je bil vže skoraj iz mesta, obsujejo ga predmestni otroci, dražijo psa in mečejo kamenje vánj. Janezek jih nekoliko časa pogovarja, da naj ga pusté pri miru. Ko je bilo pa vse zamán, poščuje Pagatlja in sam jo vdere za nagajivei. Kmalu je pestil hlačmana, ki je še platno prodajal, pa se vender najbolj norčeval iz našega pastirčeka. Mestni deček se je pa drl in kričal, kakor bi ga kdo deval iz kože, da-si mu je Janezek le malo uro navil. Na tolik krik in vik — kričali so tudi drugi, da ga bode ubil — pride izza vogla mož mirú s cesarsko čepico in sabljo. Do-

bro, da ga je Janezek zapazil o pravem času. Popihal jo je iz mesta, da se je kar kadilo. Še le tam na polji se je ozrl nazaj, ali bode varno odahnuti se, ali nè. Ko ni bilo nikogar za njim, sedel je na cestni kamen in najprvo pogledal, če so sveče še

cele ali ne. Veselja mu je zažarelo lice, ko jih je ugledal vse tako lepe gladke in nepokvarjene. „Hà, Pagatelj, ti si jih tudi dobro nagnal páglavce páglave. Bodo pomnili, kaj se pravi naju zasmehovati. Veš, tále zmaga je vredna kos pogače!“

In odvil je iz raztrganega robca kruh, odrezal si ga nekoliko s pipeem ter dal drobljanec kužetu. Ostali kos pa je zopet skrbno zavil in hranil za daljno pot.

Popoldne je začelo snežiti. Janezka je zeblo in ni mogel dalje. Pri gostoljubnih ljudeh je iskal prenočišča. Mislil je, danes bolje da počijem, bodem pa jutri toliko hitreje mahal proti domu. Tuji ljudje, pri katerih je prenočeval, izpraševali so ga, od kod in kam da gre. Povedati jim ni hotel natančno, zakaj da je prav za prav šel v mesto. Ko je omenil, da gre drugo jutro zgodaj dalje, zapretili so mu, da mora ostati tamkaj pri sv. maši. Zakaj nedelja je — dan Vseh Svetnikov.

To je pogledal Janezek! Za jeden dan se je ubožček vstél. Mislil je, da je peti večer, pa je bila vže sobota. Kaj pa sedaj? Domov je hotel na vsak način o pravem času! Sklenil je, da ostane pri sv. maši, potem bo pa hodil ves dan tako dolgo, da pride domov. Povedal je svoj načrt hišnemu gospodarju. Ta je ugovarjal, češ, da lahko ostane v njegovi hiši. Dovolil mu je še le iti dalje, ko

je povedal, da nese sveče na materino gomilo. Gospodar ga je nato še pohvalil, dal mu drugo jutro dober zajutrek in mu želel srečno pot.

Toda pot ni bila srečna, kajti silno je bilo blata in mrzel veter je pihal. Janezek je imel vse premrle noge, in še celó Pagatelj je komaj korakal za njim. Da mu ni dajala poguma in moči goreča ljubezen do matere, bil bi se brez dvombe vže sesedel v cestni jarek. Tako pa je zbiral skrajne moči in šel dalje po grudavi cesti.

Dan se je vže nagibal h koncu, a Janezek še ni zazrl stolpa cerkve, ob kateri počiva njegóva draga mati. Za nekaj časa zasliši tožno zvonenje. Zvonilo je rožnim vencem. Zdelo se mu je, da so takrat prav takisto doneli zvonovi, ko so nesli njegovo mater k pogrebu. Spomnil se je, kako je jokal takrat za krsto, spomnil tudi, kako lepo je bilo še takrat, ko mu ni bilo treba jesti tujega kruha. In zaihtel je ubogi deček in se bridko zjokal. Nato je vzel molek iz žepa in pričel moliti za rajno svojo mater.

V tem se je zmračilo popolnoma. Nebo je bilo oblačno, in zdaj pa zdaj je prifrčala snežinka Janezku v obraz. Od vseh stranij se je čulo žalostno zvonenje — kakor bi pevale uboge duše v vicah žalostinke in pošiljale svoje bridke vzdihne proti usmiljenemu nebu. In izvestno niso bile tedaj njih prošnje brezuspešne. Zakaj na stotine bornih koč je sipalo blede luč skozi motna okna, kakor bi žedele kresnice v travi. Za motnimi okni pa je klečalo mnogo, mnogo družin in molilo rožne vence za večni mir in pokaj umrlih sorodnikov. Kako skrivnostno svečan, a zopet tako tožno bridek je bil ta večer! Nekam tesno, grozno bi bilo človeku pri srei, ko bi bil tedaj sam zunaj na polji. Toda našega Janezka ni bilo strah. Mirna vest ga je osrčevala. Mrtvih se pa tudi ni bal; še le želel je, da bi prišla mamica ter ga vzela k sebi v večno domovje.

V take misli zatopljen je prišel naš popotnik ves izmučen in utrujen vender le do zaželjenega mesta — na pokopališče, kjer mu počiva njegova ljubljena mati. Zvonovi v cerkvenem stolpu so vže davno utihnili. Sveta tihota je vladala na božji njivi. Le tu pa tam je brlela še svečica, potezala kalni plamen, pa ga zopet krčila, da so plesale sence nagrobnih spomenikov. Sedaj je prvič obšel strah Janezka. Postal je nekoliko — in gledal te čudne sence. Celó Pagatelj je nejevoljno zarrenčal. Toda ljubezen premore vse. Janezek se je ojunal in šel k materinemu grobu. Ondù je posadil desetero sveč v podobi križa v rujavo zemljo, prižgal jih zapored in sedel na podstav polomljenega lesenega križa. Ko bi ga bili tedaj videli, kako prisrčno se je radoval! Tako radost more razliti po obličji jedino le čista duša. Vzel je zopet molek, snel klobuk in zroč v migljajoče sveče molil z nova za svojo dobro rajno mater. Nekoliko časa so drsele redno jagode po nitki. Ali kmalu so jele zastajati in slednjič so omahnile roke, Janezek je zdrsnil s sedeža, naslonil glavo na polomljen križ in zaspal ob materini gomili.

III.

Drugo jutro je šel cerkvenik zvonit dan. Greoč mimo pokopališča, sliši tako milo ječanje na njem, da ga obide strah in grôza ter zbeži v župnišče. Ondù pokliče gospoda župnika in mu pripoveduje, da na pokopališči straši. Duhovni gospod se takoj obleče in hiti gledat, kaj bi bilo. In glej! Tam v kotu na grobu

stare Dolganovke dobita Pagatlja, ki milo cvili in pogleduje svojega továriša. Župnik se prestraši, ugledavši Janezka. Kliče, trese ga, ali vse zamán. Janezek je spal večno spanje. Velik nápor, slaba hrana, mrzla noč — zakaj po noči je bril sever — vse to je ugasnilo mlado življenje — ugasnilo na grobu preljube mamice.

Basnigoj.

Iz naše vasice.

(Piše Janko Barlè.)

XIX.

Življenje v naši vasici je prav priprosto. Jeden dan kot drugi; opravila se vrše po navadi, le nedelja — dan počitka je nekoliko slovesnejša. In kaj bi ne bila saj se takrat vsi župljani zberó pred našo cerkvico v najlepših oblačilih. Drugačne izpremembe pa tudi ni.

Pač malokdaj se zaletí v našo vasico kak potujoči umetelnik. Sicer ne ostane dolgo, a vender je njegov prihod in njegovo bivanje v naši vasici važen dogodek v življenji naših vaščanov, a kaj še le vaških otrok, h katerim sem se prišteval tudi jaz. Med te umetelnike ne bodem štel onih siromakov, kateri prenašajo na svojih ramah hripave orgljice in napravijo pred vsako hišo godbo, da jo je veselje poslušati; take umetelnike smo vender vsi vže večkrat videli in slišali. Ne rečem pa, da se nismo zánje prav nič zanimali, saj smo jih spremljevali s krikom in vikom od prve do zadnje hiše in od vseh strani pregledali óne njihove orgljice. Oni, seveda so bili redki, kateri so imeli v orgljicah male prav smešno oblečene možičke in puničke, ki so se prav po godbi vrteli in nam otrokom največ veselja delali. Siromaki, pač težak kruhek to! Ta je bil brez roke, drugi je imel leseno nogo, tretji je bil slep in da-si so skoraj vsi imeli cesarske svetinje na svojih prsih, vender so se morali potikati po zimi in po letu po širokem svetu.

Rédkejši gosti — tudi teh še ne bodem štel k umetelnikom — bili so medvedarji. To je bilo smeha in ploskanja z rokami, ko so se pokazali zagoreli, zamazani ljudje z dolgimi lasmi in svitlimi očmi ter so s seboj na verigi peljali po jednega ali dva kosmatincea. To je bilo smeha pravim. Héncajte, kako se je ona rjava mrcina postavila k višku, plesala, renčala, sejala moko, bobnala, streljala s kolecem a medvedar jo je vlekel za verigo in zategneno upil nad njo: „Miško, pleši, pleši!“ in potem zapel nekako žalostno in zamolklo národno pesen. Seveda, prav blizu se nismo upali, zakaj kosmati strije se je neusmiljeno repenčil in kaj grdo gledal nas razposajene vaške poníglavce. — Ođšli so medvedarji, a veselje je vender še vedno ostalo. Po mesec dnij ali pa še po več smo se igrali takisto, kakor smo videli delati medvedarje. Jeden, v debeli dolgi suknji, prevezan z vrvjo, bil je medved, a drugi je upil nad njim: „Ej Miško, pleši, pleši!“ in vlekel je medveda za vrv, a mi smo okrog njega skakali. Le to moram opómneti, da je bil ta medved mnogo divjejši in surovejši nego li óni pravi rjavec ter se je zaganjal vsak trenotek v nas nemirne gledalce. Le hrabremu krotilecu se je bilo zahvaliti, da se ni začel kak odločen boj mej medvedom in katerim izmed nas.

Začénjam zdaj s pravimi umetelniki. Kar padel je v našo vas, kdo vé od kod. Hm, hm, to je bila godba! Kaj takega se pač ne vidi vsak dan. V rokah je imel harmoniko, katero je tako neusmiljeno raztegoval, da sem si mislil, da bodejo h krati vsi mehovi popokali. V zobéh je imel nekako čudno piščalko, ki je piskala, da bi si moral ušesa zamašiti, ako bi hotel, da ne oglušiš. A klobuk, klobuk, če smem ono čudo od pokrivala tako imenovati. Še svoj živ dan nisem videl takega pokrivala. Klobuk je bil nekaj pozlačen lonec, visok, svetel, a okrog in okrog so bili privezani veliki in majhni zvončki — kdo bi jih preštel vse! in kadar koli je možic z glavo zmajal, zazvonili so takó mило, da bi si človek mislil, da je v nebesih. Nù, nù, in óno, kar je imel na hrbtu, to je bilo nekaj za nas otročiče. Boben je bil, ali kak boben! Saj sem tudi vže nekaj videl in tudi vže marsikaj imel, a kaj tacega še nikoli! Moj boben, ki mi ga je bil prinesel sv. Nikolaj neke zime, bil je popolnoma podoben pravemu bobnu, ali v primeri z ónim čudom bil je nič. Lahko rečem, da je bil ta boben kakor škaf, v katerem se voda nosi, če še večji ne. A gori na njem so bili pokroveci od loncev, prav taki, kakeršne ima moja mati v kuhinji, samó da so bili pozlačeni. Seveda, moral je biti bogat možic óni umetelnik: kajti pozlačen klobuk, pozlačeni pokroveci, hm, za vse to je treba tudi precej denarja šteti! Vender, ko je premaknil nogo — noga mu je bila namreč spojena z bobnom in pokroveci — to je bilo grmenje in žvenketanje, da se je skoraj zemlja tresla. Zdaj sem vedel, da je ta popotnik nenavaden človek — pravi umetelnik. Raztegoval je harmoniko, piskal, tresel z glavo in udrihal z nogo — vse ob enem, da je bilo veselje gledati, kaj pa še le poslušati. Tega moža pa vže nismo mogli v svojih igrah oponašati.

Toda vse to ni še nič, če primerim vse to z ónim, kar se je neki dan pripeljalo v našo vas. Voz je moral biti, ker drugače bi ne bilo koles, ali kak voz! Bila so okna, kakor pri hiši, dà še celó dimnik! A kjer je dimnik, ondù je izvestno tudi peč, pomislite, peč — v vozu! Ej dà, čuden, čuden voz. To smo ga ogledovali otroci, ko se je tam pri Kolariču ustavil. Kar ves dan se nismo mogli od ondot odtrgati. Pripeljalo, ali prišlo je kakih pet, šest oseb; nekaj trebušast možic je bil najveljavnejši med njimi a moral je biti tudi bogat, ker drugače bi ne nosil debelih verig, okrašenih z velikimi križavci na prsih. Nič nismo vedeli, kaki so ti ljudje, le doma so nam pripovedovali, da znajo mnogo umetelnostij. Vender kako smo se začudili drugega dne, ko smo sedeli ravno pri kosilu, in se začuje zopet nekaj boben, kakeršnega sem opisal poprej pri gorenjem umetelniku, in pa raznovrstna godba. Hiteli smo na cesto. Héncajte, to je bil prizor! Odkod ti ljudjé v blestečih rdečih, zelenih in še drugih oblačilih le na pol oblečeni. Debeljuharja sem spoznal prvega, jezdil je na konji in precej sem vedel, da so to ljudje od ónega čudnega voza. Razumeli smo, da bode zvečer velika, sijajna predstava, pri kateri se bodo skušali prvi umetelniki. Vsak, kateri hoče priti, najljudnejše se vabi. Vstopnina, kolikor kateri premore, a če nima denarja, naj prinese sená ali krompirja, vse se rado vzprejme. In zopet je zapel boben in trobile so trobente.

To je bilo prošénj in oblubovanja starišem, dokler so nam naposled oblubili, da pojdemo pogledat one umetelnike. Kdo bi vse opisal, kar smo ondù videli! Mi vaški otroci smo pač prav dobro znali kozolce prevračati, ali kaj je to proti temu, kar smo videli pri teh umetelnikih! Tudi jahali so. V največjem konjskem

diru se je postavil umetelnik k višku na jedni nogi, pokleknil, skočil doli ter zopet gori, kdo bi vse to naštel? Tudi jedno kozo so imeli, ki je hodila gori in doli po steklenicah, skakala in postavljala se v zrak, da smo se vsi čudili. Kakor sem rekel, ne da se opisati, kar smo vse videli, in poslovlili smo se ónega večera od voza, prepričani, da večjih umetelnikov ni na vsem svetu, kot so bili óni v naši vasici. Kako smo se žalostili, ko se je začel drugega dne óni čudni voz zopet dalje pomikati, in odšel je od nas in Bog vé, kdaj se zopet vrne.

Po vasi se je dolgo govorilo o ónih umetelnostih in še sedaj, če se hoče kdo pohvaliti, da dobro umeje kako reč, bodi si vže skakati ali kozolce prevračati, vselej se potem začne razgovor o onih čudovitih umetelnikih. Koliko jih je bilo med nami otročiči, kateri bi bili radi kar z njimi pobrisali po širokem svetu, če bi bili le smeli. A danes seveda malo drugače mislimo. — — —

Vi solnčni žarki . . .

Vi solnčni žarki oj zakaj
Mi v sobo gledate po strani?
Ne sijete mi kot nekda
In zdite se mi prav zaspáni.

Zdaj solnce žarke napošév
Pošilja, vedno bolj se niža;
Oh proč je evet in proč je spév
In mraz in sneg in led se bliža.

Sedaj umikate se v kot,
Ne svetite mi več na mizo;
Od kod sprememba ta, od kod?
Vem, vem, da zima vže je blizo.

I vem, da bo bridkóst prišla,
Prišla bo huda dušna zima;
Le pride naj, čeprav strašnà
Bojazni srce moje nima.

Saj up je meni svitla luč,
Ki temo dušno, mraz preganja.
Saj up mi je do sreče ključ,
Bodočnost boljšo mi oznanja.

Fr. Krek.

Radovedno jabolko.

Sedaj, ko so jabolka vže dozorela in vi, otročiči ljubi, s tako slastjo ugrizujete vánje povedati vam hočem o jabolku, ki je bilo preradovedno, in je hotelo pred časom z drevesa, samó zaradi tega, da bi videlo, kak je svet in kako se živi mej ljudmi a ne samó na drevesu.

Zamán mu reče veja: „Počakaj še malo, da pride čas, ker še nisi dosti dozorelo, da bi šlo v svet.“

Ali jabolko ni slušalo veje, ob kateri je viselo. Z vso silo je težilo z drevesa in še celo pecelj je imel dosti opraviti, da bi je pridržal še nekaj časa na veji.

Ker pa v jeseni rado dežuje in često nastane hud vihar, zgodi se to tudi zdaj nekega dne, ko je naše jabolko viselo na drevesu. Vihar je upogibal jablano in otresal jabolka, da jih je vže precejšno število ležalo pod drevesom na tleh. Naše jabolko to videč, veselilo se je, češ, tudi meni bode sreča mila, in tudi jaz pridem kmalu z drevesa med svet. Ali varalo se je. Nevihta preneha, nebó se zopet zjasni in rdečelično jabolko je obviselo še na drevesu. Bilo je vsled tega

zeló žalostno in še celó po noči si ni dalo mirú. Druzega dne se vender izpolni jabolku njegova goreča želja. Lojzek in Anica priskačeta pod košato jablano na vrt; gledata po tleh ležeča jabolka in je pobirata v košarico. Hudujeta se nad viharjem, ki je toliko nezrelih jabolk pometal na tla.

Lojzek upije: „Brr! sram ga bodi viharja, ki ni mogel počakati, da bi bila vsa ta jabolka dozorela?“

In Anica pravi: „Poglej no Lojzek, morda ugledaš kje kako zrelo na drevesu; jaz bi tako rada jedno zrelo jabolko imela!“

Oba gledata poželjivo na drevo. A ne ugledata, česar bi rada imela.

Naš rudečeličec sliši ta pogovor in si misli: „Ahá, zdaj ali pa nikoli!“ Naglo odrine zelene liste, za katerimi je bil skrit in se prijazno nasmehne otročičema.

„Vidiš, vidiš, tu visi jedno zrelo jabolko,“ zavpije Anica vsa vesela in pokaže s prstom lepo rudeče jabolko svojemu bratcu Lojzku.

„Oj, to je lepo jabolko!“ pravi Lojzek. „Ali kako ga dobiva?“

Lestvic nimata, na drevo splezati ni mogoče, ker je deblo predebelo. Kaj tedaj storiti?

Lojzek premišljuje nekaj časa, potem reče sestrici: „Veš kaj, kamenja naberiva in metajva vánje, morda ga zadeneva, da pade na tla.“

Ko jabolko to sliši, zeló se prestraši; rado bi se bilo zopet skrilo za zelenimi listi, a bilo je prepozno. Pretrpeti mora nasledke svoje lehkomiselnosti. V tem ko jabolko to premišljuje, nabrala sta otroka kamenja, in je metala na drevo v jabolko.

Anica je vedno prenizko zadela, ker še ni mogla visoko lučati; tudi Lojzek se je dolgo trudil predno je jabolko zadel. Dotaknil se je s kamenom vejice, na kateri je viselo jabolko in — lop! ležalo je z vejico vred nepoškodovano na tleh.

Oj to je bilo veselje! Pa tudi jabolko se je veselilo, ker so se mu zdaj izpolnile njegove želje.

H krati je bilo mej valovi življenja in njegovi sreči je pretila zopet nova nevarnost.

Lojzek podari lepo rudeče jabolko sestrici Anici in ji reče: „Nà, ugrizni je!“ Anica nese takòj jabolko k ustim in Jabolko vže meni, da je prišla zdaj njegova poslednja ura. Ali dobročutna deklica pravi bratcu: „Nè, Lojzek! Jabolko je prelepó, da bi je snedla; le poglej, kako lepa rudeča lica ima. Spravim je, da še nekoliko bolje dozori, potem mi bode še boljše dišalo.“

Jabolko se zdaj zeló razveseli, meneč, da mu se ni zdaj nobene nevarnosti več bati, a prevdarilo ni, da ga usoda, sneden biti, kazneje gotovo doleti.

Premišljevalo je vedno laskave besede, katere je Anica izgovorila, da je lepó, zeló lepó. Postalo je vsled tega jabolka nečimurno in oholo. Le sebe je hotelo videti in le sebe občudovati.

Anica hiti z jabolkom v roci v hišo in je postavi na omaro mej druge lepe stvari. Jabolko se ne more dovolj nagledati teh lepih stvari. Za mizo je sedel prijazen gospod in mlada gospa. Jabolko je poznalo oba. Vedelo je, da sta to oče in mati njegovih dveh prijateljev, saj ju je vže večkrat videlo v vrtu šetati se; in Lojzek in Anica tudi sedita za mizo in jesta dobre reči; dobre so morale pač biti, ker so tako ukusno dišale.

Te in še druge stvari je gledalo jabolko, veselilo se in pomilovalo svoje sobrate, da ne vidijo takih lepot, in da raje visé zunaj na jablani.

Na mizi je stala tudi zala steklena posoda polna lepih rudečih jabolk. Zavidljivo jih gleda z omare naše jabolko in si misli: kako dobro se jim godi, ker stojé pred tako gospôdo na mizi. Ali oj grôza! lepa, črnolasa gospa vzame jedno onih lepih jabolk v levo, v desno roko pa nož in mu vreže veliko rano. Potem je olupil in kosec za koscem nosi v usta.

„Bog me varuj kaj tacega,“ vzdihne jabolko na omari; mrzel pot je oblije in nič več ne misli na one lepe stvari pred sebjó.

Stemilo se je po sobi; luči ugasnejo in vsi zapusté sobo. Naše jabolko pre-mišljuje zdaj vse, kar se mu je bilo v tem jednom samem dnevu dogodilo. Žalostno vzklikne: „O Bog moj, koliko žalosti in koliko veselja se doživi, ako se gre v svet! Veselje pač veliko veselje bi bilo za mene, če bi le jedenkrat videlo svojo lepoto, saj sem slišalo, kako me hvalijo zaradi moje lepote!“

Zdajci začuje tenak glas v svojem obližji: „To se lahko zgodi, kar tu sem k meni se prikobacaj in v meni se lahko ogledaš.“ Ta vabeči glas je bil od lepo izbrušenega kozarca. Prvi hip se jabolko ustraši a potem vzdihne: „Oj kako rado bi prišlo k tebi, ali ne morem z mesta.“ „K temu ti pa pomorem jaz,“ začivka nek glas; samó dovoli, da te prav malo nagriznem, potem te pa privalim do kozarca, da bodeš občudovalo svojo lepoto.

Jabolko vpraša: „Ali bi ne škodovalo moji lepoti, da me nagrizneš?“

„Nikakor nè,“ odgovori miška, ki je hrepenela po sladkem jabolku; „zabolélo te bode pač nekoliko ali za to, da malo potrpiš, imelo bodeš veliko veselja, ko bodeš občudovalo svojo lepoto.“

Te besede so bile odločilne. Jabolko dovoli in miška je ugrizne ter je pomika vedno dalje do kozarca. Jabolko se zrcali v kozarci ter občuduje svojo lepoto. Vsled svoje ošabnosti niti ne čuti, kako je miška grize vedno globokeje in pomika bliže in bliže proti kozarcu. Ta je stal kraj omare. Vsled jabolčnega pritiska pade kozarec na tla in se zdrobi na tisoč koscev. Od velikega strahu pade tudi jabolko za njim ter obleži na tleh. Miška smukne urno v svojo luknjico, iz katere ni več prilezla óno noč.

Ko zagleda zjutraj gospa razbit kozarec, takój reče: „To je pa miška naredila, a pokorila se bode zato. Glejte, glejte, to lepo jabolko je popolnem uničila. Skoda, da ga nismo včera snedli, zdaj se mora vreči na gnojišče.“

Rečeno, storjeno. Od miške nagrizlo jabolko so vrgli v smeti, kjer je v svoji nečimurnosti žalostno poginilo.

Kozarec je prejel tudi zaslužen plačilo, ker je podpiral jabolko v njegovi oholosti; in miška — tudi ona ni odšla zasluženim kazni.

Črepinje razbitega kozarca so pa drobno raztolkli, pomešali je s sadro (gipsom) in zamašili luknjico. Ko je miška hotela iz luknjice, oglodala je sadro in v ostri steklovini je našla smrt.

Takó se maščuje vse na tem svetu in ni ga pregreška, da bi ne bil kaznovan.

Leopoldina Krsnik-Rottova.

Listje in cvetje.

Rešitev rebusa v 10. „Vrtčevem“ listu:

Skušnjava človeka spremlja do smrti, senca pa do groba.

Prav so ga rešili: Gg. Jak. Inglič, nadučitelj v Idriji; Mat. Rant, naduč. na Dobrovi; Jan. Tomšič, učit. na Tinji (Štir.); Jernej Črnko, učit. pri ... Turji v slov. Gor. (Štir.); Henrik Robiňak, ... in v Radgoni; Matej Vurnik, orgljavač v ... esnicah; Zdravko Basle, urar v Braslovčah (Štir.); Retenski Gruden pri Laščah; Francè Peternelj v Novakih (Prim.); J. M. Pračer, dij. v Gor. Radgoni; Drag. Koderman in Albin Jesih, dijaka v Celji; Ant. Šlamberger, učenec v Ljutomeru; Ferd. Plaskan, Vilh. Rössner, Mart. Jelovšek in Jan. Vratnik, učenci v Braslovčah (Štir.) — Josipina Koderman, Ana Zupančič, Matilda Vidmajer, učenke II. tečaja, in Marija Ulaga, učenka I. tečaja v Mariboru; Marija in Leopoldina Rantova na Dobrovi; Katarina Maruško, švelja v Stavenšincih pri Radgoni; Anto-

nija Breznik v Gor. Radgoni; Emilija Jarc, Marija Rössner, Marija Plaskan, Marija Dobrišek, Marija Radišek, Marija Ortl, Marija Krajnc, Marija Rudl, Kristina Jeraj, Jozefa Žibret in Rozalija Klančnik, učenke v Braslovčah (Štir.)

Nove knjige in listi.

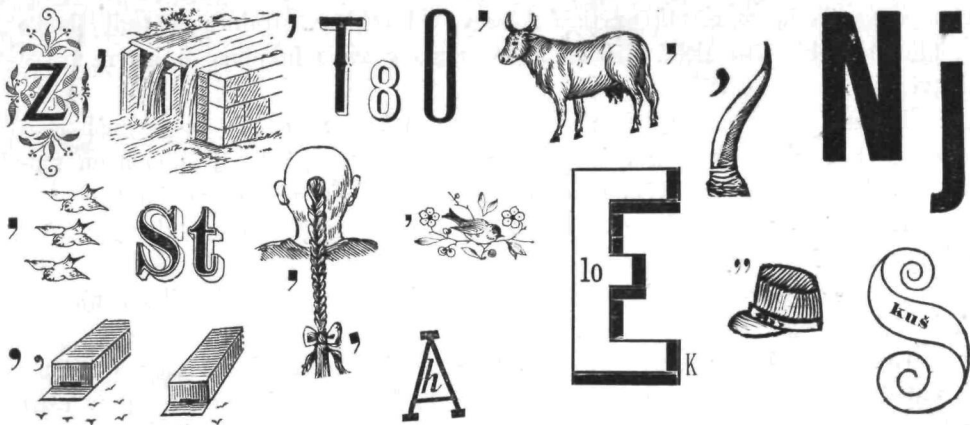
* Zaklad na kozjem ostrovu ali Bog nedolžnih ne zapusti. Slovenski mladini poslovenil V. Sekolovec. V Ljubljani, 1893. Založil in izdal Matija Gerber. 8.º 63 strani.

— To je najnovejša knjižica, ki je zopet dobro došla za pomnoženje knjižice za našo slovensko mladino. Zatorej naj nikdo ne odlašajo naročiti si jo, da tem preje dobimo zopet kaj novega.

* Dijaški Koledar za navadno leto 1894. III. letnik. Izdala in založila „Narodna Tiskarna“. V Ljubljani. Tisk „Narodne Tiskarne“. (Cena 60 kr.)

Rebus.

(Priobčil F. Stegnar.)

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

„Vrtec“ izhaja 1. dne vsacega meseca in stoji za vse leto 2 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr. Napis Upravništvo „Vrtčevo“, mestni trg, šte. 23, v Ljubljani.

Izdajatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič. — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.